

J.M. Coetzee

Michael K

Yaşamı ve Yaşadığı Dönem

5. BASKI

ÇEVİRİ: TÜLİN NUTKU

♥ can
çağdaş

J. M. COETZEE
MICHAEL K
YAŞAMI VE YAŞADIĞI DÖNEM

Can Çağdaş

Michael K, Yaşamı ve Yaşadığı Dönem, J.M. Coetzee

İngilizce aslından çeviren: Tülin Nutku

Life and Times of Michael K

© 1983, J.M. Coetzee

© 2006, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Peter Lampack Agency, Inc., 350 Fifth

Avenue, Suite 5300, New York, NY 1018, USA aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2006

5. basım: Şubat 2024, İstanbul

Bu kitabın 5. baskısı 1000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Didem Bayındır

Editör: Seçkin Selvi

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık San. Tic. Ltd.
Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul

Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-3669-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

J. M. COETZEE
MICHAEL K
YAŞAMI VE YAŞADIĞI DÖNEM

ROMAN

1993 MAN BOOKER ÖDÜLÜ
2003 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

İngilizce aslından çeviren

Tülin Nutku

♥can

J.M. Coetzee'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Utunç, 2001

Petersburg'lu Usta, 2003

Romancının Romanı, 2004

Barbarları Beklerken, 2005

Yavaş Adam, 2006

Kötü Bir Yılın Güncesi, 2009

Taşra Hayatından Manzaralar, 2011

Şimdi ve Burada / Mektuplar 2008-2011 (Paul Auster'la birlikte), 2013

İsa'nın Çocukluğu, 2021

İsa'nın Okul Günleri, 2022

İsa'nın Ölümü, 2022

İyi Hikâye: Hakikat, Kurmaca ve Psikoterapi Üzerine Yazışmalar (Arabella Kurtz'la birlikte), 2023

J.M. COETZEE, 1940'ta Güney Afrika'nın Cape Town kentinde doğdu. Avukat bir babayla öğretmen bir annenin oğlu olan Coetzee, Cape Town Üniversitesi'ni bitirdikten sonra Texas Üniversitesi'nde Edebiyat doktorasını tamamladı, 1972'de Güney Afrika'ya dönerek Cape Town Üniversitesi'nde ders vermeye başladı. İki uzun öyküden oluşan ilk kitabı *Dusklands* 1974'te yayımlandı. Coetzee, bu yapıtında, Vietnam'daki Amerikalılar ile Güney Afrika'da Hollandalı yerleşmeciler arasındaki koşutlukları irdeliyordu. Yazarın *Barbarları Beklerken* romanı, 1980'de Güney Afrika'daki büyük bir saygınlığı olan Central News Agency Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. İngiltere'nin en saygın edebiyat ödülü olan Booker Ödülü'nü ise 1983'te *Michael K: Yaşamı ve Yaşadığı Dönem* romanıyla, 1999'da da *Utanç* yapıtıyla, iki kez aldı. Coetzee, 2003'te Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.

TÜLİN NUTKU, TED Koleji'ni bitirdikten sonra DTCF Arkeoloji ve Pedagoji bölümlerinden mezun oldu. Fakülte eğitimi sırasında tiyatro kürsüsüne devam etti. Tiyatro ve müziğe duyduğu tutku onu Timur Selçuk'tan ders almaya yöneltti. Uzun bir süre profesyonel müzisyen olarak çalıştı. 1980'den bu yana çeviri yapıyor.

Savaş insanlığın atası, şahıdır.
Kimini tanrı yerine koyar, kimini insan
Kimini tutsak eder kimini özgür kılar.

Bir

Michael K'nın doğumuna yardım eden ebenin ilk gözüne çarpan, çocuğun tavşan dudağı oldu. Dudak sümüklüböcek gibi kıvrık, sol burun deliğiye yarıktı.

Ebe, annesine göstermemeye çalışarak o minicik gonca ağzı zorlayıp açtı, damağın sağlam olduğunu görünce içinden şükretti.

Anneye, "Sen buna sevin, böyle çocuklar aileye uğur getirir," dedi.

Ne var ki ilk gördüğünden beri Anna K bu kapanmayan ağzı ve açık kaldığı için hep gözüne lişen o canlı pembe eti sevmemişti. Aylar boyunca içinde neyin büyüdüğünü düşününce ürperdi. Çocuk memeyi ememiyor, açlıktan ağlıyordu. Anne biberonu denedi, o da olmayınca çocuğı çay kaşığıyla doyurmaya çalıştı. Öksürüp tıksırıp ağlayınca sabrı taşıyor, ne yapacağını bilemiyordu.

Ebe, "Büyüdükçe kapanır," diye güvence vermişti, ama ne dudak kapandı –ya da yeterince kapandı– ne de burun düzeldi.

Kadın çocuğı işe götürüyordu, bebeklikten çıktıktan sonra da götürmeye devam etti. Bıyık altından gülmeler, fısıltılar anneyi çok incitiyor, onu öbür çocuklardan uzak tutmaya çalışıyordu. Yıllar boyu Michael K oturduğu battaniyede annesinin el âlemin evinin yerini

cilalamasını izleyerek susmayı öğrendi. Biçimsizliğinin yanı sıra, kafasının da hızlı çalışmaması sonucu, kısa bir deneme sürecinin ardından Michael okuldan alınarak Fare'daki Huis Norenius'un korumacılığına teslim edildi. Burada çocukluğunun geri kalanını öbür özür, bahtsız çocukların arasında devlet parasıyla okumayı, yazmayı, sayı saymayı, yer süpürmeyi ve ovmayı, yatak yapmayı, bulaşık yıkamayı, sepet örmeyi, dülgerliği, toprak bellemeyi öğrenerek geçirdi. On beş yaşına gelince Huis Norenius'tan ayrıldı, Cape Town Belediyesi'ne bağlı Park ve Bahçeler Bölümü'ne üçüncü dereceden bahçıvan olarak girdi. Üç yıl sonra Park ve Bahçeler'den de ayrıldı, yattığı yerden ellerine bakıp durarak geçirdiği bir işsizlik döneminden sonra Greenmarket Alanı'ndaki umumi helalarda gece bekçiliğine başladı.

Bir cuma, geç saatlerde evine giderken iki adamın saldırısına uğradı, adamlar Michael'ı dövüldü, saatini, parasını, ayakkabılarını aldılar, onu da kolunda bir yarık, çıkmış bir başparmak ve iki kırık kaburgayla bırakıp gittiler. Bu olaydan sonra Michael gece işini bıraktı, Park ve Bahçeler'e döndü ve yavaş yavaş bahçıvanlıkta birinci dereceye yükseldi.

Yüzünden ötürü K'nın kadın arkadaşı yoktu. Yalnızken başı dinçti. Gerçi helalarda çalışırken ak fayanslardan yansıyan parlak neon ışıklarının gölgesiz bir boşluk yaratmasından içi daralmıştı, ama iki işi de aradığı yalnızlığı bir dereceye kadar sağlamıştı. Ulu çamların, loş, zambaklı yolların olduğu parkları yeğliyordu. Kimi zaman cumartesi öğle paydosunu haber veren top atışının gümbürtüsünü bile duymaz, tüm öğle sonrası boyunca bir başına çalışır dururdu. Pazar sabahları geç saatlere kadar uyur, öğleden sonraları da annesine giderdi.

Bir haziran sabahı geç saatlerde, yaşamının otuz birinci yılında De Waal Parkı'nda tırmıkla yaprakları top-

larken Michael K'ya bir haber geldi. Üçüncü elden ona ulaşan haber, annesindendi. Hastaneden taburcu edilmişti, gelip onu almasını istiyordu. K gereçlerini toplardı, bir otobüse binip Somerset Hastanesi'ne gitti. Orada annesini giriş kapısının dışındaki güneş vurmuş bankta oturur buldu. Yanında duran yabancı ayakkabıları dışında tepeden tırnağa giyinikti. Oğlunu görünce, öbür hastalarla ziyaretçiler görmesin diye elini gözlerine siper ederek ağlamaya başladı.

Anna K aylardır kollarıyla bacaklarının aşırı şişmesinden sıkıntı çekiyordu, son zamanlarda karnı da şişmeye başlamıştı. Hastaneye yatırıldığında yürüyemiyor, zorlukla soluk alıyordu. Bunca genç adam dört bir yanda korkunç ölümlerle ölürken yaşlı bir kadını eğlendirecek zamanı olmayan hemşirelerce savsaklanarak, bıçaklanmış, vurulmuş, dövülmüş bir sürü yaralının arasında gü-rültülerinden gözünü bile kırpmadan bir koridorda beş gün boyunca yattı. Oksijen verilerek kendine getirildikten sonra iğne ve haplarla şişlerin inmesine çalışıldı. Sür-gü istediğinde getirecek biri binde bir çıkıyordu. Sabah-lığı yoktu. Bir seferinde zorbela helaya gitmeye çalışırken gri pijamalı bir adam yolunu kesmiş, ağza alınmaya-cak şeyler söyleyerek cinsel organını göstermişti. Bedeni-nin gereksinimleri bir işkence kaynağıydı. Hemşireler hapları alıp almadığını sorduklarında aldığını söylüyor-du, ama çoğu kez bu yalandı. Solunum zorluğu gideril-mişti, ama bacaklarında öyle bir kaşıntı başlamıştı ki, kendini tutup kaşımamak için ellerinin üstüne yatmak zorunda kalıyordu. Üç güne kalmadı eve gitmek için yal-var yakar oldu, ama elbette ki yetkili birine rastlayamadı. Altıncı günün gözyaşlarıysa daha çok bu araftan kurtul-manın ferahlığındandı. Çıkışta Michael K bir tekerlekli iskemle istedi, isteği reddedildi. Annesinin çantasıyla ayakkabılarını eline alarak otobüs durağına kadar olan

elli adımlık yolda ona destek oldu. Uzun bir kuyruk vardı. Direğe yapıştırılmış tarifenin vaadine bakılırsa her on beş dakikada bir otobüs vardı. Bekledikleri bir saat boyunca gölgeler giderek uzadı rüzgâr da sertleşmeye başladı. Daha fazla ayakta duramayan Anna K, sırtını duvara verip ayaklarını uzatarak dilenciler gibi yere çöktü, bu arada Michael kuyruktaki yerinde kaldı. Otobüs geldiğindeyse yer yoktu. Michael madenî boruya tutunarak düşmemesi için annesine sarıldı. Annesinin Sea Point' teki odasına vardıklarında saat beş olmuştu.

Anna K sekiz yıldır Atlas Okyanusu'na tepeden bakan Sea Point'teki beş odalı dairelerinde oturan yaşlı çorap fabrikatörüyle karısının hizmetçiliğini yapıyordu. Anlaşmaları gereği sabah dokuzda işe geliyor, öğleden sonra üç saatlik bir dinlenmenin ardından akşam sekize kadar kalıyordu. Sırayla bir hafta beş, ertesi hafta altı gün çalışıyordu. On beş günlük ücretli izni, aynı blokta bir odası vardı. Ücret uygun, patronları akli başında insanlardı, iş bulmak zor olduğundan Anna K hoşnutsuz sayılmazdı. Ne var ki bir yıl önce her eğildiğinde başının döndüğünü, göğsünün sıkıştığını fark etti. Derken bedeni su toplamaya başladı. Buhrmann'lar yalnızca yemek işini ona bırakarak ücretinin üçte birini kestiler ve ev işleri için daha genç bir kadın tuttular. Buhrmann'ların hesabına bloktaki odasında kalmasına izin verildi. Şişler giderek kötüleşiyordu. Hastaneye yatmadan haftalar önce yataktan çıkamaz, çalışamaz olmuştu. Buhrmann'lar iyilikseverlikten cayarlırsa korkusuyla yaşıyordu.

Cote d'Azur Apartmanı'nın merdiven altındaki odası bina yapılırken havalandırma aygıtı için düşünülmüş, ama sonradan aygıt konmamıştı. Kapıda kırmızıya boyanmış bir kurukafayla altında çapraz iki kemik işareti vardı, en altta da büyük harflerle "TEHLİKE" yazıyordu. Elektrik, havalandırma yoktu, oda hep küf kokardı.

J.M. Coetzee'nin romanlarında kurduğu ikilemler, ırk ayrımı ve sömürgeciliğin pençesindeki Güney Afrika gerçekliğinden temellenir, ama bireyin böylesi bir toplum içindeki yabancılaşması ve umursamazlığının derinliklerine yönelir. 1983'te *Michael K*, 1999'da da *Utunç* adlı romanlarıyla, İngiltere'nin en saygın edebiyat ödülü Booker'a iki kez değer görülen ilk yazar olan, 2003'te de Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan Coetzee, *Michael K*'da hem bedensel hem de ussal bakımdan ayrıksı bir karakterin, anlayamadığı ve denetleyemediği koşullar karşısındaki trajik ikilemini anlatıyor. Öykünün kahramanı Michael K, Franz Kafka'nın çektiikleri acının anlamını hiçbir zaman çıkaramayan karakterlerinin soyundan geliyor. Coetzee, siyah olsun beyaz olsun, kendi çocuklarını bağımlılara, asalaklara ve mahpuslara dönüştüren Güney Afrika'nın hüznüne sessiz bir ağıt yakıyor.

Michael K, 1993'te Man Booker Ödülü'nü kazanmıştır.

#güneyafrikaedebiyatı #sömürgecilik #ırkçılık #yabancılaşma #aykırılık
#içsavaş #maneviyat #direniş

 can

canyayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [X](#) canyayinlari

roman

ISBN: 978-975-07-3669-6

9 789750 736698